

MAGYARÁG

VII. No. 4
1933. Jan. 4

1 lei

ZIAR POLITIC INDEPENDENT
APARE IN FIECARE ZI

Fondator:

PÁSZTOR EDE

Redactor responsabil:
Kádár Mihály

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
ORADEA, PIAȚA MIHAI VITEAZUL 4

Öfelsége ujévi beszéde a kormány tagjaihoz

**„A román nemzetnek joga van az élethez,
de az nem jelenti mások elnyomását”**

Bukarest, jan. 3. Károly király Mihály trónörökös és az advari méltóságok kíséretében ujév napján délben fogadta a kormányt. Goga miniszterelnök beszédében kifejezte a kormány jókívanságait és utalt arra a nagy ragaszkodásra, amellyel az egész ország a korona iránt viseltetik. Károly király válaszában örömet fejezte ki, hogy a kormány kész a mai idők szellemében egyenes úton előrehaladni. A román nemzetnek joga van az élethez, de az élethez való joga nem jelenti semmiképpen sem mások elnyomását. Hívó nemzet vagyunk, de egy-

ben mindig engedékenyek is tudunk lenni.

mű lap kolozsvári jelentés alapján azt a hirt közölte, — hogy Maniu és Vaida között közeledést akarnak létrehozni hivat. A közeledést Costachescu és Popovici Mihály sürgetik és egyelőre a legfőbb akadály Tilea Viorel személye. Kisebbségi igazgatóságot szerveznek Brandsch Rudolf vezetésével.

A Capitala jelentése szerint a legutóbbi minisztertanács elhatározta, hogy minden részvénytársaság mellé kormánybiztost neveznek ki. A kormánybiztost a vállalatoknak kell fizetniük. A miniszterelnökség mellett biztosságot szerveznek az 1920 óta kiadott zsidó állampolgárságok felülvizsgálására. Ugyancsak a miniszterelnökség kezében a kisebbségi igazgatóság alakul Brandsch Rudolf vezetésével.

A kisebbségi igazgatóságnak kéts zekciója: magyar és német osztálya lesz.

A szőlőszűrt a fausi fogyasztási szövetkezetek kapják meg

Bukarest, jan. 3. A fogyasztási szövetkezetek központja néhány hónappal ezelőtt beadványban kérte a pénzügyminiszteriumtól és az autonóm monopol pénztártól, hogy a szőlőszűrt országosan adják a szövetkezeteknek. Stan Ghitea az új szövetkezeti miniszter első intézkedései közé tartozik, hogy ezt a kérdést megoldja. A szőlőszűrt 7000 falusi szövetkezet fogja végezni.

Terményárak Váradon

Buza: 500—510, tengeri 280. 290, zab 440—450, árpa 400—410, tökmag 610, napraforgó 450.

Titulescu belépett a nemzeti parasztpártba

Bukarest, jan. 3. Az „Universul” értesülése szerint Titulescu volt külügyminiszter levelet intézett Maniu Gyulához, a nemzeti parasztpárt elnökéhez, amelyben közli, hogy belép a nemzeti parasztpártba. Maniu válaszolt Titulescunak és kijelentette, hogy örömmel veszi tudomásul Titulescu belépését a pártba. — Savel Radulescu volt külügyi alminiszter és Nenisor, Titulescu magánitkára és belépett a nemzeti parasztpártba.

Az Universul értesülése szerint Cezar Petrescu, az ismert kiváló író a liberális párt megbízásából beadványt intézett a miniszterelnökséghez, amelyben közli, hogy az Adeverul és Dimineata című lapok teljes érdekességét átvette a liberális párt. Cezar Petrescu ennek alapján azt kéri, hogy engedélyezzék a felfüggesztett két lap újból való megjelenését.

Az „Universul” tiltakozik: beadványban foglalt kérés teljesítése ellen és azt írja, hogy a liberális párt égisze alatt a

régi tulajdonosok irányítják a lapokat.

A „Lumea Romanească” ci-

Az apa ravatalánál egyetlen fejsze- csapással megölte fivérét

az örökség miatt

Nyiregyháza, jan. 3. Rémgénybe illő testvérgyilkosság történt Szilveszter-éjszakáján egy nagy nyírségi faluban — Nyírbogdányban. Szilveszter este halálát érezte id. Balogi József 73 éves jómódu gazda aki már hosszabb ideje betegkedik. Magához kérette fiait Józsefet és Györgyöt és felosztotta köztük földjeit és pénzt. Az idősebbre többet hagyott mint a fiatalabbra. Ezután felvette az utolsó kenetet és egy óra múlva meghalt. Halála után a fiatalabb fiú, György aki már maga is 46 éves, megölt férfit, nekítámadt bátyjára az 50 éves Józsefnek a végrendelet miatt.

Azzal vádolta, hogy apját rászedte és őt megrövidítette. József erre kiküldte öccsét a házból, felravataloztatta apja holttestét és két szál gyertya világánál leült melléje virrasztani. Éjjelután bezörgött az ablakon a fiatalabb testvér.

József azt hitte, hogy békülni akar, beengedte, erre Balogi György

az apja holtteste mellett — egyetlen fejsze-
csapással — keitéhasította bátyja koponyáját és elmenekült.

Hitler ujévi üdvözlétet küldött a pápának

Berlin, jan. 3. Hitler a maga és a birodalmi kormány nevében az ujév alkalmából a pápának is legjobb kívánságait tolmácsolta, amit a pá-

pa megköszönt és a jókívánságokat Hitler, a birodalmi kormány és a német nép számára hasonló módon viszonozta.

Ma: a nagy ujévi „rumba” ajándék-akciónk 16. számú szelvénye

LONDONI LEVÉL

Elkerülhető-e a háború?

Három napig halott volt ez a nagy nyolc milliós város. A bankok hétfőn sem nyitották ki pénztárait, — az angolok nem hagyják megrövidíteni magukat még a naptártól sem, — lapok nem jelentek meg, látszólag három napon keresztül teljes nyugalom uralkodott. Karácsony másodnapján moziban voltam a nagyon szép és előkelő Empireben megnéztem Gréta Garbó és Charles Boyer új filmjét a Maria Walewskát. Boyer tökéletes Napoleon volt, Garbó gyönyörű, fiuk szerepében pedig Clarence Brown, — a film jószemű rendezője, a legedesebb hat éves kilyköt léptette föl, aki valaha vásznon megjelent. (Sajnos nevét nem jegyeztem meg.) Az unalmas angol karácsony után híradót vetítettek. — Japán washingtoni nagykövete tolmácsolja az amerikai hajók bombázása fölötti sajnálkozását. Abban a pillanatban, amint a japán diplomata feje megjelenik a színen a fegyelmezett, nyugodt és közömbös londoni közönség macskazenét rendez tiszteletére. Füttyölnek, piszszognak, nyávognak és csatognak. Az amerikai flotta indul Távol-Keletre, a — következő kép, — a hangulat megváltozik, tapsolnak és éljeneznek, ez még csak erősödik akkor, amikor Roosevelt joviális arcát vetítik. Ez a londoni hangulat. Háborút akar? Nem tudom!

Az angol közvélemény ebben a pillanatban már ott tart, hogy fatalista, nem nyilatkozik még sem ellene, sem mellette. Lesz, ami lesz. A háború szót lehetőleg elkerülik, nem ejtik ki, mint Isten nevét. Természetesen érzik, hogy a Brit Birodalom meg van alázza, Nelson admirális haditengerészetének zászlain foltozhatnak és ezt csak vérrel lehet elintézni. Hiába titkolta el az angol sajtó — felsőbb utasításra a legutóbbi hetven halottat, a tizenkilenc is elegendő volt arra, hogy az angol polgárok „geil” karácsonyi puddingja, keserű legyen szájukban.

Tokió nem fél erőyes hang amerikai, angol és francia jegyzékekre, nyegle hangon válaszolgat.

Anglia mai jegyzéke követeli Japántól, hogy a további támadásokat szüntessék be Kínában, ne hatoljanak tovább Hongkong irányába, hanem maradjanak meg a sanghaji „zóná”-ban. A londoni City reszket Hongkongért.

Hongkong, ez a 391 négyzetméterföldnyi félszigeten épült város 1841 óta angol korona-gyarmat. Lakóssainak száma meghaladja a nyolcszázat, ebből azonban csak

huszezer van fehér, a többi kínai. A város, amely a Délkínai-tenger partján, a Kanton folyó torkolatánál terül el, évi 170 millió font árucseréforralma bonyolítja a Birodalommal. Tessék hát elképzelni, milyen összeget épített be Hongkongba a City, mióta a város Anglia tulajdona. Hongkongot nem fogják átengedni Japánnak. Ezt valószínűleg Tokióban is tudják, de azért Londonban nem tartják lehetetlennek, — a Foreign Office-ban sem, — hogy a japánok meg fogják kockáztatni Hongkong bevételét. Biznak abban, hogy Amerika nem avatkozik bele Anglia ügyébe, viszont Londonnak, — mint már legutóbb is írtam, — meg van a maga baja a kontinensen és gyarmataival.

London azonban nem alszik. Megbízható értesüléseim szerint, Chamberlain és Eden megnyerték a Fehér Ház tá-

mogatását, egy esetleges angol-japán háború esetére, úgy látszik, mintha ezt támogatná az a bejelentés is, hogy az amerikai flotta a történelem legnagyobb flottagyakorlatát rendezi március közepén, hatszáz mérföldre Japántól a Csendes Oceánban, 150 hajó és 500 repülőgép részvételével. Anglia, Földközi-tengeri flottájának minden nélkülözhető egységét már elindította Hongkong felé, ezeknek helyére francia hajókat vezényeltek.

A londoni bárókban, itt is ott is ellesnek egy-egy párbeszédet. A közvélemény meg van arról győződve, hogy London, Washington, Moszkva és Páris, csak arra várnak, hogy Japán kifáradjon Kínában és aztán megrohanják, átkaolják és térdrekenyszerítik, mint Napoleont az orosz hadjárat után. Párisnak „kiseb” szerep jutna, ő lenne a kontinens rendőrsége, amely

RUMBA-JEGY

SZELVENY

16

Aki a folytatásiágosan megjelenő számokat összegyűjti, résztvesz a „Rumba” játékban

1937—1938. december—január

Európa rendjét biztosítani, Brüsszel is melléje van beosztva. Többször beleszóltam a vitába és megkérdeztem, hogy mi lesz a kelet-európai kis államok sorsa? Az angolok legyintenek, — „nem fontos” — felelik. Ha innén nézi az ember, megéri őket, — tényleg nem fontos nekik, hogy mi lesz velünk, amikor a londoni polgár is azt kérdezi a fentiek után, hogy: ELKERÜLHETŐ-E A HÁBORÚ?...
Halasy György

Vakmerő betörés Nagybányán

Vakmerő betörők után nyomoz néhány napja a helybeli rendőrség bűnügyi osztálya. A betörés színhelye Nagybánya volt, ahol eddig még ismeretlen tettesek behatoltak Vida-görög katolikus kanonok

nak a püspökség épületében levő lakására és onnan 7000 lej készpénzt, valamint egy ékkövekkel kirakott értékes arany papi-keresztet loptak el. A ritkaság számba menő ékszer értéke mintegy 30—40.000 lej.

A nagybányai rendőrség eddigi nyomozásai szerint a betörők, akik feltétlenül a helyzettel ismerős egyének lehettek Satu-Mare felé vették utjukat

Beleőrült a kör négyszögesítésébe

Torinó, jan. 3. Az egyik Torino környéki faluban lakó Varale nevű földmivesszalád azzal a kérelemmel fordult a torinói törvényszékhez, hogy a család egyik tagját, a 47 éves Sebastianot nyilvánítsa örültné és rendelje el az örültek házában való benttartását, — ahol a család már a családi tanács határozata folytán elhelyezte. Az egyszerű földmives

piaci árusként bejárt a városba és közben megismerkedett a magasabb matematikai számításokkal. Nagy hévvel kezdett matematikával foglalkozni és közben eljutott a kör négyszögesítésének kérdéséhez, amely mindenáron szeretett volna megoldani. Ugyancsak behatárolt a perpetuum mobile problémájával és azzal a kérdéssel is, hogyan lehetne a levegő sűrűsítése

folytán előálló energiákat hajtóerő gyanánt felhasználni. E három kérdés valóságos rögeszméjévé vált, úgyhogy végül is az örültség jelei kezdtek mutatkozni rajta, mire a családi tanács a bolondok házába szállította. A bíróság az örültek házában igazgatóját is kihallgatta és úgy döntött, hogy a matematikus földmivest hosszabb megfigyelésre tartsák vissza.

Bethlen István gróf bírálta a magyar választójogi törvényt

Budapest, jan. 3. A 8 Órai Ujság újsívi számában hosszabb intervjut közöl Bethlen István gróftól az új választójog kilátásairól. Arra a kérdésre, hogy milyen eltolódásokat vár az újítástól, ezeket válaszolta: Hangzotainom kell hogy a bal és jobboldali szélsőséges irányzatok meg fognak

erősödni. Majd kijelentette, hogy a választójogi reform érdekében, de különösen az első választások nyugodt lefolyása szempontjából szükség van a polgári pártok szoros összefogására. Elérkezett az idő, hogy a miniszterelnök megindítsa az erre irányuló tárgyalásokat

FLOREAL

krém és puder népszerűségének titkai:

1. A legfinomabb gyógyanyagokból készülnek
2. Ervényre juttatja az arc szépségét.
3. Az arc bőrre jótékony hatással van
4. A krém a bőrbe jól beszívódik
5. A Floreal puder jól tapad
6. Az illata nagyon kellemes
7. Nem feltűnő és mégis hat
8. Még jelentéktelen arcot is vonzóvá tesz
9. Az ára olcsó: krém tégelye 40 lei
10. A puder ára: 30, 50 és 90 lei

Főletakat:

PAP Drogueria

Oradea, Bulev. Regele Ferdinand 9. Telefon 6-56. Naponta postai szétküldés.

SPORT

Ujévi eredmények

A két napos ünnep alatt az országban egyetlen komoly mérkőzést sem játszottak. Európában minden felé voltak mérkőzések és több helyen román csapatok is szerepeltek. A román csapatok ezúttal is szép sikerrel szerepeltek. A két napon lejátszott mérkőzésekről érkezett jelentéseink a következők:

Bukarest válogatott-Istambul válogatott 3:2

ISTAMBUL. A bukaresti válogatott utolsó tura-mérkőzése. A fővárosi csapat nagyon jól kezdett és két gólos vezetésre tett szert. Később a csapaton kiütközött a fáradtság, de a győzelmet nem lehetett elvitatni.

BÉCS:

Sparta-Ausztria 6:1 (3:1)
Slavia-Wacker 3:2 (2:0)

Sporting-Hungária 3:1

LISSZABON: Az első félidő gól nélkül telt el. Szünet után a honi csapat kapott jobbra lábra és három gólt szerzett. A Hungaria egyetlen gólját Kardos lőtte.

Ferencváros-Armi 9:2

LA VALETTE (Málta sziget). A Fradi kitűnően szerepelt és az Armi ellen is fölényes győzelmet aratott. Toldi 6, Sárosi 2 és Kemény 1 góllal.

Berlin vá. - Dancing vá.
5:0 (3:0)

BERLIN. A városközi mérkőzés Berlin fölényes győzelmével végződött.

CASABLANCA:

Casablanca válogatott—Kispes
2:1 (1:0).

ATHÉN:

Rapid—Görög válogatott 4:1

ZÜRICH:

Admira—Grashoppers 2:0 (1:0)

Spanyolok ha
vitakoznak...

Páris, jan. 3. Két spanyol politikai vitát folytatott ma Páris egyik főútcáján. A vita hevében Martinez revolvert rántott elő és Piazt, a köztársaság egyik tisztviselőjét — agyonlőtte. Martinez, amikor látta honfitársát holtan összeesni, maga ellen fordította revolverét és agyonlőtte magát.

Cuza munkaügyi miniszter
első intézkedései

Az „Universul” írja:

Gh. A. Cuza munkaügyi miniszter rendelkezései értelmében a munka- és társadalombiztosítási minisztériumhoz tartozó összes közigazgatások táblázatokat fognak készíteni a idegen eredetű tisztviselőkéről.

Az idegen tisztviselőket rendelkezési állományba helyezik és helyüket román tisztviselőkkel töltik be.

E problémával kapcsolatosan tegnap megtörténtek az első műveletek.

N. Corjescu ügyvédet a bukaresti Betegsegélyző jogügyi

osztályához nevezték ki a rendelkezési állományba helyezték M. Roşu helyére.

Dr. Dan Munteanu orvos kinevezték a jászi betegsegélyzőhöz a rendelkezési állományba helyezték Arnold Stokker helyére. Dr. Paul Mihăescu orvos kinevezték a bukaresti betegsegélyző pénztárhoz dr. Marcu Cornişteanu helyére.

Dr. Ioan Hociungot főorvosnak nevezték ki a Roşiori de Vede-i betegsegélyzőhöz a rendelkezési állományba küldött N. Buzarnichi helyett. Dr. Victor Banut orvosnak nevezték ki az alexandriai betegsegélyzőhöz

dr. N. Bărbuleanu helyére.

A keresztnény román tisztviselők frontjának intervenciójára Cuza György miniszter körlevelet intézett a munkaügyi inspektorátusokhoz, prefekturákhoz, rendőrkveszturákhoz az igazságügyminisztériumhoz, az ipar- és kereskedelemügyi minisztériumhoz, amelyben figyelmezteti őket, hogy a vasárnapi munkaszünet rendelkezéseit szigorúan tartsák be. A miniszter közbenjárta a metropoliának és püspököknek, hogy megyei prefektusokkal egyetértőleg ellenőrizzék a vasárnapi munkaszünet betartását.

Hodos államtitkár nyilatkozata az idegenek
és állampolgárságok revíziójáról

Alexandru Hodos miniszterelnökségi államtitkár a sajtó képviselői előtt megcáfolta az egyes lapok azon híradását, hogy az „összes utlevél idegeneknek el kell hagyniuk az országot”. Az a hír ilyen formában — mondotta Hodos államtitkár — nélkülöz mind logikát és nincs más célja minthogy pánikot okozzon az idegenek között, akik ideiglenesen tartózkodnak az országban.

Mások a kormány intézkedései — mondotta Hodos államtitkár. Felül fogják vizsgálni az idegenek helyzetét, akik tartózkodási engedéllyel vannak az országban, amint felül fogják vizsgálni az összes háború után szerzett állampolgárságokat, amelyek nagyrészt visszaélés és korrupció útján szereztek. Hogy akadályozni meg a kormány az idegeneket akik utlevéllel jönnek az or-

szágba családi ügyekben vagy turista-célokra. Ki fogjuk azonban utasítani mindazokat az idegeneket — többségben zsidókat — akik kompakt csoportokban jöttek a határon túlról és elhelyezkedtek az országban a törvényes formák betartása nélkül. Hasonló intézkedéseket más országban alkalmaztak — fejezte be Hodos.

Lányból fiu és fiuból ismét lány lett

Georgetta — György — Georgetta

Athén, január 3. A tudományos világ újabb nagy rejtély előtt áll. Híres külföldi orvostudósok utaztak a görög fővárosba, hogy megvizsgálják a „Georgetta Mussuli” esetét.

Annyi bizonyos, hogy nem mindennapi dologról van szó. Georgetta Mussuli atheni leányon már 13 éves korában a férfiasodás csálhatatlan jelei mutatkoztak, úgy hogy szülei orvoshoz vitték. Beható vizsgálat után

Georgettából György ur lett.

Az újdonsült fiatalember nagyon örült a változásnak és sokat viccelődött egykori osztálytársnőivel, akikkel egy padban ült.

A leányból nemsokára férfi fejlődött és Mussuli György beleszeretett egykori osztálytársnőjébe. Nemrégiben lett huszéves a leányból lett fiu, aki

eljegyezte volt osztálytársnőjét és karácsonykor kellett volna meglenni az esküvőnek.

A fiatal pár nagyon boldog volt.

Mussuli György egész életét nem ezert semmi különös, de most, az év vége felé, megdöbbenéssel állapította meg, hogy ismét átalakul.

Újból nő lesz belőle.

Elment a zorvoshoz és kiderült, hogy

Györgyből ismét Georgetta lett.

A volt férfi egészen kétségbeesett. Szépen kitervezett boldogsága romokban hever.

menyasszonya pedig öngyilkosságot akart elkövetni, amikor megtudta a valót.

Annyi bizonyos, hogy Györgyből ismét Georgetta hajadon lett és a két fiatal teremtnének, akik azt hitték, hogy egy egész életre egymáséi lesznek, el kellett válnia.

Érthető, hogy a „Georgetta eset” nagy feltűnést keltett, mert hiszen teljesen egyedül áll a maga nemében. Arról már írtak a lapok, hogy nők átalakulnak férfivá, vagy férfiak nővé, de az mégis

egészen új, hogy valaki nőből átalakuljon férfivá, majd férfiből ismét nővé.

Szegény Georgetta, most igazán nem tudja mi történhetik még vele.

Mert nagyon könnyen lehetséges, hogy bizonyos idő múlva ismét férfivá alakul át. Eppen ezért házasságra sem gondolhat és kénytelen magányosan tovább élni. A természet csodálatos rejtélyt produkált, amelynek titkaiba igyekeznek most behatolni a tudósok, de ilyenkor mindig kiderül, hogy sok minden van ég és föld között, amiről az emberi tudásnak még csak sejtelve sincs.

Annyi bizonyos, hogy Georgetta Mussuli György az egyedüli egyén a földön, aki jogosan mondhatja el magáról, hogy most már nem tudja: fiu-e vagy leány?

Nagy mennyiségben érkeztek egész öltöny, kabát és kosztüm

szövet maradékok.

Vásznak, damaszkok, díttinek olcsón beszerezhetők

STEINER

maradékosnál O radea, Calea Victoriei 3. udvarban

A kiválasztott

— Regény — 28

— Azért, mert nem sikerült kideríteniök, ki ölte meg azt a szerencsétlen asszonyt?

— Nagyon helyes, pompásan el méltóztatott találni — mondta csufondáros mosollyal és tréfásan hajbókolva a férfi. Ért ugyan megmagyaráztam neki ezért nem érdemes jobban izgulni neki, mint...

— Ugyan... Nem hiszem, hogy ezzel megszüntetted a gondjait. Megkért arra, hogy ne utazz el és segíts neki? Anthony biccentett.

— Természetesen! De szó sem lehetett róla. Különben is mit tehettem volna? Pike vezette a nyomozást és amint megad is tudod, Pike arra való ember... Nem, nem igyekeztem megfelekedni az egész históriáról. Csak egy véletlen, ruté gondolatból nem tudtam megszabadulni. Amikor a multkor az az ujság a kezembe került egyszerre meglevenedett minden amit Lucástól hallottam. Olvastad azt a cikket? Tudod-e, hogy a tengerbe fulladt Anstruther gyereke egyike azoknak, akik a házban tartózkodtak, mikor a boldogtalan Mrs Hale-Storfordot megölték?

Lucia igent intett.

— Észrevetted-e, hogy a cikk megemlítette: hat hónapon belül már a második pusztult el azok közül, akik akkor a Watch Houseban laktak?

— Nem, ezt nem tudtam — Rápillantott az újságra. — Igen, értem már...

— Miss Rossiter halálra zuzódott, három hónappal Mr Anstruther elpusztulása előtt. Ezért írták, hogy „tragédiák láncolata”... Mit csinálsz?

Lucia az újság fölé hajolt.

— Olvasok.

Mikor befejezte, fölnézett.

— Neked talán nem tetszik, hogy itt meg a „sors kezét” emlegetik? Pedig van benne igazság. Méltatlán, mit derített ki a nyomozás szegény Mr. Hale-Storfordról?

— A nyomozás azt derítette ki a szegény Mrs. Hale-Storfordról, hogy a szegény Mrs Hale-Storfordot ismeretlen személy, vagy személyek megölték. Nagyon eredeti, ugy-e?

Lucia elgondolkozott.

— Biztosan... biztosan beszéltek valami csavargóról?

— Édes gyermekem, amikor a halottkém s az esküdtek nem tudnak mit mondani, akkor mindent rátolnak arra a bizonyos, ismeretlen csavargóra. Ebben az esetben sem tudtál bebizonyítani, hogy a házban levők egyike követte el a gyilkosságot, felteszik hát, hogy külső személy a tettes. Itt varkénél mindig a mindenre csavargó-elmélet...

A nap egész melegével tűzött a házikóba, Lucia még megborzongott.

(Folyt. köv.)

Nyissa ki szemét!

Nem minden fehér tabletta aspirin és távolról sem az, amit „épp oly jó” dicsérő szavakkal ajánlanak. Valódi az **ASPIRIN** csak a BAYER-kereszt jelével

Vasuti katasztrófa Temesvár határában

Belefutott a buziasi motoros egy személyvonatba **Negyven sebesült**

Temesvár, jan. 3. A város határában levő, modosi-hidnál a Keresztes felé menő személyvonatba befutott a Buziás felől jövő motorosvonat. A keresztesi személyvonat reggel 8 óra 20 perckor indul a Domnija-Elena pályaudvarról és egyideig a buziasi vágányon halad, a modosi hidnál pedig saját vágányára tér át. Múltán a vonal szabadra volt állítva a személyvonat folytatja útját a hid irányába. A buziasi vonalon levő szemafor filóra volt állítva, de a motoros vezetője nem vette ezt észre és befutott a feléje közeledő személyvonatba. A két szerelvény irrató robajjal egymásba futott és úgy a motoros, min a személyvonat mozdonyának előrsze darabokra zúzódott.

Az összeütközést az utasok kétségbeesett jajveszékése követte. Azok közül, akik nem sebesültek meg, többen feltálták magukat és a legközelebbi telefonhoz szaladtak hogy a mentőket értesítsék.

A temesvári mentők csakhamar megérkeztek és Pintea Vasile dr. kerületi orvos hozta meg a sebesülteket bekötözéséhez. Később az orvosi segély megerősítése vált szükségesnek mert az utasok közül negyvenen sebesültek meg. Ezek közül csak Stoicu Petru mozdor, vezető és Cocor Dimitrie tanító állapota életveszélyes, míg többi utas könnyebben sebesült meg. Mintegy huszan — egész könnyű sérüléseket szenvedtek, úgy hogy hordágy nélkül voltak elszállíthatók. A vasuti szerencsétlenségért a felelősség a motorosvonat vezetőjé terhel.

Riadógyakorlat lesz vasárnap Nagyváradon

Közhírré tesszük, hogy 1938 január 9-én 13.30 perckor és 21 óra 30 perckor Biharmegyében és Oradea városában riadó és világítás-eloltási gyakorlat lesz, abból a célból, hogy a lakosság megszokja és alkalmazza az intézkedéseket és a védelmeket, amiket tennie kell légi veszedelem esetén.

Ebből a célból a következőket rendeljük el:

13.30 perckor az alarm-posztok Oradean és a falvakban harangokkal és szirénákkal riadójeleket adnak. A riadó hosszú és három percig ismétlődő alarm-jellel fog történni.

Amikor a lakosság ezeket a riadó hangokat meghallja, a következő eljárást kövesse:

Az egész lakosság a riadó jele hallatára elrejtőzik a legközelebbi házban, hogy látható ne legyen és a légi támadások hatásától megkíméltesse. Felhasználhatja ebből a célból a épületek folyosóit, az udvarokat, úgy, hogy a legrövidebb idő alatt senkisémet tartózkodjék az utcákon. Meg fog állni minden forgalom úgy a gyalogos, mint a kocsik közlekedése ezeket is különböző udvarokba vagy előzetesen megállapított helyekre fogják irányítani. A forgalom, valamint a buvóhelyekről való távozás csak az alarm megszüntetése után kezdődik, amit szintén szirénák és harangok jeleznek rövid hangadással, amely három perccel ismétlődik.

Huszonegy óra 30 perckor a riadó teljesen hasonló módon fog történni, minthogy az éjszakai alarm a világítás eloltását is megkívánja, az összes külső világításokat el kell oltani. (Világító reklám, stb.)

Hogy a belső világítás kívülről ne láthassék, minden lakos gondoskodjék róla, hogy az ablakát eltakarja a rollókkal, spalettákkal, az ablakoknak al nem látszó papirossal való befedésével stb. úgy, hogy semmiféle világítási sugár kifelé ne hatoljon. Hasonlóképpen a:

összes autók eloltják lámpáikat.

A lámpák meggyújtása és forgalom felvétele csak az alarm megszüntetése jele után történik, amit három perccel ismétlődő rövid hangadással jeleznek harangok és szirénák által. A közönség figyelmét felhívjuk, hogy minden törőrlést kerüljön és alkalmazkodjék a fenti rendelkezésekhez mert hiszen a gyakorlatok célja kizárólag a közönség saját érdeke. A rendőrség és a csendőrség fogják ellenőrizni a rendelkezések pontos végrehajtását.

A lakosságnak nincs ok semmi ijedelemre, mert effajta kísérleteket minden államban és minden fontosabb helységben végeznek.

Comisiunea de apărare pasivă a jud. Bihor și Municipiul Oradea

Háromszor akasztotta fel magát, végül harakirit követett el

Ungvár, jan. 3. Hornya községben Modrák András 75 éves gazdálkodón már két év óta elmezavarodás tünetei mutatkoztak. Utóbbi időben egymás után háromszor felakasztotta magát, de minden alkalommal észrevették tettét és idejében levágták a kötélről. Tegnap

hajnalban az öreg gazda észrevétlenül elhagyta szobáját magával vitte borotváját és az országúton átmeiszelte torkát majd felvágta a hasát. Csak másfélóra múlva akadtak rá. Beszállították a kórházba, ahol kiszemvedett.

GOGA miniszterelnök tárgyalta Fabricius német követtel

Mit követel a „Hadviseltek Frontja” a kormánytól?

Bukarest, jan. 3. Goga Octavian tegnap hosszas megbeszélést folytatott Fabricius bukaresti német követtel.

A liberális párt állandó választmányának ülését január 10-re hívták össze. Az ülésen megvizsgálják a politikai helyzetet és a választási kampányra vonatkozó intézkedéseket beszélnek meg. A párt főtitkár tisztségét egyébként Tatarescu volt miniszterelnök vette át.

Tatarescu Stefan ezredes, a „Frontul Ostasesc” (Hadviseltek Frontja) főtitkárának a házában gyűlést tartott a „Frontul Ostasesc” állandó választmány. Az állandó választmány Tatarescu ezredes javaslatára határozati javaslatot fogadott el és azt a Goga-kormány elé terjesztik. Ajánlotta Tatarescu, hogy vállaljanak szolidaritást, nem annyira a kormánnyal, mint az irányelveivel, amelyekre nézve kötelezettséget vállalt. A határozati javaslat követeli, hogy kormány amennyiben meg akar felelni történelmi hivatásának, a nemzeti megvalósítások kormánya kell legyen.

A Frontul Ostasesc követeli, hogy a belügyminisztérium mellett állítsanak fel egy hivatalt azoknak a zsidóknak a kitoloncolása végett, akik a háború után telepédtek le Románia területén. Ez az intézkedés — mondja a határozati javaslat — a békeszerződések értelmében történik, mert Románia csak a már itt lakó zsidók befogadására vállalkozott.

Ezeknek pedig tanácsolni kell, hogy hagyjanak fel minden falusi foglalkozással — akár mint tulajdonosok, akár mint közvetítők —, hogy így megakadályozható legyen a falusi lakosság terhére történő spekuláció.

A paraszti földművelés tekintetében nemzeti szempontoknak kell érvényesülniük.

Bihar határában agyonlőtte magát egy 63 éves nagyváradi férfi

Nagyvárad, jan. 3. A bihar csendőrség ma reggel telefonon jelentette a nagyváradi ügyészségnek, hogy hétfő reggel Péter István 63 éves nagyváradi lakos Bihar község határában agyonlőtte magát és meghalt. A csendőrség jelentése szerint

Követeli a „Frontul Ostasesc”, hogy drákói intézkedéseket léptessenek érvénybe: kommunista propaganda megakadályozása céljából. Komoly és becsületes gazdálkodást kell közigazgatási téren és javasol-

ni fogják egy csoport tartalékos tiszt és altiszt kinevezését, akik részt vettek az egyesülésről folytatott háborúban, s akiket nemzeti szellemben el kell helyezni a közigazgatás különböző lépcsőzetein.

Hivatalos jelentés a nagyváradi repülő-balesetről

Az óév utolsó napján repülő-baleset történt Nagyváradon. A hatóságok most adták ki a hivatalos jelentést, amit a helybeli „Noua Gazeta de Vest” és a bukaresti „Universul” című lapok közöltek.

A hivatalos jelentés így hangzik:

„December 31-én reggel 7 óra 45 perckor a „P. Z. L. 36-os számú repülőgép, amit Ernest Vernescu pilóta-főhad-

nagy vezetett, lezuhant kis magasságból és teljesen összetört. A pilóta súlyosan megsérült fején és lábain.

Ez az első repülőgép-szerencsétlenség, amely Nagyváradon történik hat hónap óta, amióta repülő-flotta itt elhelyezést nyert.

Rögtön a felszállás után a repülőgép elveszett a ködben. Ez után hallatszott, hogy a motor kihagy, majd újból normális lesz, majd süket zúgás hallat-

Erőteljesen követeli, hogy a hadsereg, törvénykezés, a közhivatalok és a napi sajtó köreikében működő elemek vérszerinti románok legyenek.

Külpolitikai téren kéri, — hogy a kormány korrigálja a múlt hibáit és lépjen barátság-ra a nagy európai rendállamokkal, Olaszországgal és Németországgal, megőrizve a tradicionális kapcsolatokat Franciaországgal, valamint a Ki- Antanttal és Lengyelországgal. Antikommunista blokk felállítását javasolják, amelyben részvehetnek Magyarország és Ausztria is, a nemzeti egység veszélyeztetése nélkül. Ezzel hittel a Frontul Ostasesc kész támogatni a kormányt, amennyiben az magáévá teszi ezeket a követelményeket.

Borzalmas rablógyilkosság Székesfehérváron

A 47 éves vénkisasszonyt megölte a 21 éves udvarló

Székesfehérvár, jan. 3. Szörnyű rablógyilkosság tartja izgalomban utóé reggele óta Székesfehérvárt:

Kigyó ucca 2. alatti lakásán megfojtva találták Csapody Erzsébetet, a város egyik előkelő patricius-családjának a sarját, a nemrég elhunyt Csapody Ferenc közjegyző leányát.

A gyilkosságot izgalmas és különös módon fedezték fel. A 47 éves, pártában maradt leány egyedül lakott két szobás konyhás lakásban. A rendőrség gyanúja a nyomozás során

ifjabb Arany Gyula 21 éves állástalan fűszerkereskedő-szolgálatára irányult. Arany gyakran látta Csapody Erzsébet társaságában és tudta, hogy sokszor megfordult nála.

A kereszkérdések sulya alatt a fiú bevallotta, hogy ő ölte meg az áldozatot, mert nem akart neki 200 pengőt kölcsönadni. Elrabolt a lakásból 200 pengőt.

Amikor besötétedett, kisurrant a kapun és az 5.45-ös vonattal Budapestre utazott. Ott két éjszaka egyfolytában mulatott. Szilveszter este haza utazott.

Jellemző a züllött és cinikus fiatalemberre, hogy a Szilveszter-estét a meggyilkolt testvérének, Csapody Sándor hírlapírónak társaságában töltötte egy vendéglőben.

A Chautemps kormány óriási többséget kapott a képviselőházban

Páris, jan. 3. A képviselőház és a szenátus vasárnap hajnalban befejezte a 37 millió bevételi többlettel záruló költségvetési előirányzat vitáját. A szenátus negyedik olvasásában 270 szavazattal 20 szavazat ellenében elfogadta a javaslatot, amely ezután visszakerült a képviselőházba. A képviselőház hozzájárult a szenátus módosításához és ötödik olvasásában

527 szavazattal 63 szavazat ellenében elfogadta a költségvetési előirányzatot.

Ez a szavazás a Chautemps kormány helyzetének megerősödését jelenti.

A belpolitikai nehézségek azelőtt eloszlottak és a kormány most már munkájának javát a nagy külpolitikai kérdések megoldásának szentelheti.

LEGUJABB

Öfelsége ujévi rádiószózat a román néphez

Goga Octavian miniszterelnök a rádióban ismertette kormányprogramját

Öfelsége Szilveszter éjszakáján 12 órakor az alábbi rádióüzenetet intézte az ország népéhez:

— Ezekben a pillanatokban amikor az Újév kezdődik első gondolatom népem felé szól amelyhez a haladás eme csodálatos útján keresztül intézen legmelegebb nyugalom — fejlődés és boldogság — kívánságaimat.

— Ahogyan a napok mulnak Románia megerősödik belől és kívül is. Ez örömdetes tény konszolidálása nemcsak a vezetők kincse, de szent kötelesség az ősi földön élő összes románok számára. Szoros együttműködés a király, kormány és nemzet között — ime az a hit amely mind hatalmasabb szilárdul meg bármily nehéz-

nek tűnnének egyesek számára a román nép fejlődésének egyes pillanatait.

Multunkba kell néznünk és látjuk, mennyi igazság van abban a mondásban, hogy „Románia nem vész el” és erősítjük meg tehát szíveinket, tekintünk a jövőbe reménykedve és bizalommal.

— Egy nép, amely élni akar az élni fog, ha hisz a jövőjében és közös eszmények szorosan összefűzik uralkodójával akivel együtt küzd a nemzet javáért. Megismételtem egy rég mondásomat, amely így hangzik: Örömmön, a nép öröme, a nép bánata az én bánatom, törekvései az én törekvéseim. Ebben a pillanatban, amely új életet jelent a románság szá-

mára, ez a mondásom fokozottabb mértékben érvényes.

— Nem feledkeztem meg a hadseregemről sem, amely iránt újólag kifejezem a szeretet és bizalom érzését. Különös szeretettel fordulok a fiatalokhoz és a gyermekekhez akik a románság eszméjének megerősítésében nevelkednek.

— Az 1938. év első napján: reménynek és hitnek szavát intézem a városokban és falvakban lakó fiatalokhoz és öregekhez. Atyai gonddal fordulok feléjük, az ősi hagyomány szavaival köszöntöm őket: La multi ani! Éljen a román nép. Ezután felcsendült a király himnusz és Öfelsége emelkedett szellemű szavaival megkédődött az új esztendő.

Goga miniszterelnök rádióbeszéde

Goga Octavian miniszterelnök péntek este 8 órakor a bukaresti rádión keresztül beszélt az ország népéhez. A miniszterelnök előljáróban kijelentette, úgy érzi, felelősségteljes helyzetében kötelessége hogy felvilágosításokat adjon az ország népének. Az új év küszöbén mérleget készít és egyben kijelöli azt az építési tervet, amelyet a jövő évben végre akar hajtani. A közvéleménybe az öntudat erejét akarja önteni, hogy mindenki lelket betöltsen az az érzés, hogy itt öntudatos ország született amelynek bőséges fajtartálékai vannak és amely egy tiltakozás hullám közepette álltja:

Romániát a románoknak — akarjuk!

Ez az óhaj adta meg a nemzeti kereszténységet és a vele egyesült nemzeti parasztpárti építő képességű elemeiből alakult kormány születési bizonyítványát. Az állam feje megpecsételte ezt a kívánságot, amikor az új kormány kezébe adta kormányrudat. Senkisem vonhatja kétségbe ezt a világos körűl határozott elvet. A kormány programját a miniszterelnök két gondolatban foglalja össze:

A nemzeti jóváértel eszméje és a parasztság helyzetének feljavítása.

— Mielőtt a már megített

intézkedések ismertetésébe kezdek, előre kell bocsátanom hogy ne lássa senki a jóvátételben tennémzéses jogok veszélyeztetését. Igazságot akarunk igen, de nem elnyomást. Szól ez minden kisebbségnek, akik az állam eszméjébe beilleszkedni tudnak és akikkel megfelelő képviselőik útján tárgyalni fogok. A másik szavain a határon túlra szól.

Ne lásson senki a mi működésünkben rombolást, hanem azt, hogy egy nép éljen és teljes csendben megakarkja valószínű a maga nemzeti életének formuláit.

A miniszterelnök folytatólag kijelentette, hogy ez a belpolitikai irányítkezés összhangba fog kerülni az ország magassabb érdekeivel.

Az új kormány betart minden eddigi államszerződést és kitart az ország barátai mellett.

A KARTELLEK ÉS TRÜSZTÖK FEL-OSZLATASA

Ezután áttért a sürgősen megített intézkedésekre, amelyek az azonnali jóvátétel jegyében álltak. Megemlítette hogy a Dimineața, Adevrul és Lupta című lapokat be kellett szüntetni, mert azok nem nyújtottak kellő morális és nemzeti garanciát arra, hogy az authton állami élet szellemi fejlődését támogathatják. A nemzeti gondolatától idegen és ká-

ros behatást gyakoroltak és szubverzív működésüket meg kellett szüntetni, éppen úgy mint ahogy a többi nemzeti gondolatától távol álló lapokét is.

— A lelkiismeretem nyugodt, hogy az országnak igazságot szolgáltatottam. Megvontuk több mint 120 zsidó újságíró vasuti szabadjegyét és ezzel anyagi hasznot szereztünk az országnak és az erkölcsi értéket szolgáltuk. Megvontuk a zsidók italmérési engedélyét, a falvakban, hogy azokat

a hadirokkantoknak osszuk ki.

A nemzetiek visszafoglalták Teruel

Párisból jelentik: A Havas-ügynökség harctéri tudósítója jelenti, hogy a nemzetiek átörték a terrueli köztársaság frontot. A hadműveletek csikorgó hidegben folynak tovább. A Jour tudósítója szerint köztársaságiak az egész vonalon visszavonulóban vannak. A nemzeti csapatok tüzésége azonban borzalmas tűz alatt tartja a visszavonulókat.

Újabb jelentések szerint Teruel visszafoglalták a nemzetiek. A nemzetiek seregét — Aranda tábornok vezette.

Tanulmányozás alá vettük az idegen elemeknek felülvizsgálását, akik többszázeken beszivárogtak az országba, hogy haszonlesés miatt csalárd módon itt megmaradjanak.

— Megkezdjük kormánybiztosok kinevezését az idegen vállalatokhoz, annak ellenőrzése végett, hogy ezek miképpen alkalmazzák a román elem támogatásáról szóló törvényt.

— Romanizálni akarjuk azokat a vállalatokat, amelyek belföldi tőkével dolgoznak és hasznot élveznek az államtól ugyanakkor azonban elzárkóznak a román elem alkalmazásától.

— Így már a legközelebb jövőben megvalósítjuk a só, a világító petróleum, a motorina a cukor, a gyapot, az üveg, a dohány olcsóbbítását. Ezekkel az intézkedésekkel a kisemberek helyzetén akarunk könnyíteni.

— Olcsóbbá akarjuk tenni a harmadosztályu utazást, meg akarjuk javítani az utak megsemmisítők az erdőtüzek miatt kivett bírságokat, megkönnyítjük a szilvafalvák termelését és leszállítjuk a parasztság adóját.

Mindezeket az intézkedéseket minisztertanácsi határozatokkal léptetjük életbe és később kezdjük meg a törvényhozási uton történő reformok megvalósítását.

— A jelenlegi helyzetben két kívánságot intézek a barátokhoz és az ellenségekhez. A barátoknak ezt mondom:

Teljes rendben várjátok a páncsokat és az eseményeket és ne veszélyeztessétek a kifejtendő tevékenységet idő előtti örömmel.

Az ellenségnek ezt üzenem: Legyenek türelemmel, amíg a munkánk kialakul. Bíráljanak és az ellentétes barrikádokor is legyünk azonosak a hazafiúi szeretetben.

UJÉVI ÜDVÖZLESEK

Újév délelőttjén Öfelsége II. Carol király a Te-Deum után fogadta a kormány és diplomáciai testület újévi jókívánságait. A kormány nevében Goga Octavian miniszterelnök üdvözölte az uralkodót, aki rövid beszédben válaszolt az üdvözlésre.

A harcok során a köztársaságiak egy gránátja megölt három angol és egy amerikai újságíró, akik az ütközetet figyelték.

Veszek Ócska ólmo Cím a kiadóban

NYOMATOTT PÁSZTOR EDI
CEGNEL ORADEA